

Una guia senzilla i clara per impulsar la ciència ciutadana des de les biblioteques

Enviat per **Daniel Gil** el Dc, 04/11/2020 - 22:35

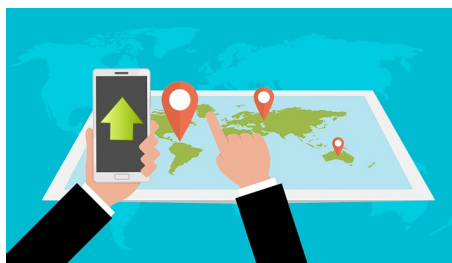

Versió per a imprimir (<http://www.ub.edu/blokdebid/ca/print/1077>).

Daniel Gil

Biblioteca Pública Episcopal del Seminari Conciliar de Barcelona

The librarian's guide to citizen science: understanding, planning, and sustaining ongoing engagement in citizen science at your library. (2019). Editors: Darlene Cavalier, Caroline Nickerson, Robin Salthouse, Dan Stanton. School for the Future of Innovation in Society, Arizona State University. 43 p. Disponible a: <https://s3-us-west-2.amazonaws.com/orrery-media/misc/CitSci_Librarians_Guide_02_22_r1.pdf>. [Consulta: 22/10/2020]

Fa uns mesos, en aquest mateix blog, ja vaig publicar una ressenya de l'informe **Ciència ciutadana a les biblioteques: observa, analitza, crea i participa**

(<http://www.ub.edu/blokdebid/ca/content/ciencia-oberta-i-ciutadana-les-biblioteques-un-impuls-necessari-enfortir-el-coneixement-de>) en què exposava que «La idea de fons és que tot ciutadà pot generar dades científiques, i les biblioteques públiques són les principals institucions que poden subministrar les eines necessàries per canalitzar, validar i donar forma a aquestes dades». Aquesta idea de fons es repeteix en aquest nou informe, aquesta vegada editat als Estats Units d'Amèrica per l'**School for the Future of Innovation in Society**, de l'Arizona State University, que és a més la impulsora des del 2014 del portal **SciStarter**, on es poden trobar multitud de projectes de ciència oberta i ciutadana que les biblioteques poden incorporar als seus plans d'actuació. I malgrat ser un informe sobre la realitat i les experiències en ciència ciutadana a les biblioteques dels Estats Units, penso que és clarament extrapolable a la nostra realitat bibliotecària.

Aquest informe comença amb una ràpida presentació sobre com usar aquesta guia. A continuació, trobem els sis apartats en què es divideix. En el primer, es fa una introducció sobre **què és la ciència ciutadana**, que es defineix com a «most reliable system of gaining new knowledge and citizen science is the public involvement in inquiry and discovery of new scientific knowledge» (p. 7). D'altra banda, i fruit d'una visió molt anglosaxona sobre la importància i l'enfortiment de les comunitats locals, l'informe posa l'èmfasi en les persones i en la col·laboració extensa entre elles, entre milions d'elles fins i tot, com a centre nuclear del desenvolupament de la ciència ciutadana. Al mateix temps, s'apunten quatre característiques bàsiques: tothom hi pot participar; s'utilitza un mateix procediment científic; les dades obtingudes poden ajudar en el desenvolupament de recerca en aquell camp i al mateix temps serveixen en la presa de decisions; i finalment, les dades obtingudes són de domini públic i tothom hi pot accedir i fer-ne ús. En aquest primer apartat també podem trobar diferents experiències ja posades en pràctica a algunes biblioteques dels Estats Units com ara:

- Els Citizen Science Kits de l'Arizona State University Library juntament amb SciStarter, que serveixen per saber quines biblioteques de l'àrea de Phoenix disposen d'equipament i materials per portar a terme projectes de ciència ciutadana, i en quines temàtiques estan especialitzades;
- Els Neighborhood Science Kits que impulsa la Los Angeles Public Library juntament amb el Globe Learning and Observations to Benefit the Environment (GLOBE), sobre aspectes mediambientals a la ciutat, i que ja és present a 13 de les 73 biblioteques de la ciutat;
- Els Community Science Kits que impulsen conjuntament el The Natural History Museum, Los Angeles County i la Los Angeles County Library per tal d'explorar la natura que hi ha al voltant de la ciutat, i que estan adreçats tant als pares i mares com als seus fills i filles;
- Els North Carolina's Candid Critters, projecte portat de forma conjunta entre la North Carolina State University Library i més de 50 biblioteques de la North Carolina Public Libraries, i que dona accés a càmeres que monitoritzen la vida i els moviments de la fauna salvatge de tot l'estat;
- I per acabar, el Citizen Science Day Expo, que lidera la San Diego Public Library i que acull aquesta trobada anual que serveix d'aparador per a tots els projectes de ciència ciutadana creats pels mateixos habitants de la ciutat, on es creen sinèrgies i col·laboracions entre ells.

El segon apartat fa referència a **com usar el portal SciStarter**, que recopila més de 3.000 projectes de ciència oberta d'arreu dels Estats Units que, com hem dit més amunt, va ser creat el 2014 per la **School for the Future**

of Innovation in Society, de l'Arizona State University, i que des del 2018 rep el suport també de la **National Science Foundation**. Així, s'expliquen de manera breu però al mateix temps força detallada, totes les funcionalitats del portal, quina informació s'hi pot trobar, com està estructurat i organitzat, i com es poden fer cerques a la seva base de dades.

El tercer apartat tracta sobre com **portar i introduir la ciència ciutadana a les respectives biblioteques**, aspecte en el qual molts professionals es poden trobar perduts i sense saber ben bé per on començar. L'informe facilita, en aquest sentit, quatre idees bàsiques que poden servir com a punt de partida: col·laborar intensament amb els mateixos usuaris tot creant escenaris d'oportunitats per tal que puguin desenvolupar els seus coneixements i les seves inquietuds; trobar el projecte adequat i adient per a cada biblioteca i l'entorn social, cultural i mediambiental on es trobi, tot buscant inspiració en portals com SciStarter o d'altres similars; establir vincles amb científics i experts que es trobin en l'entorn més proper on presta servei la biblioteca, i que poden esdevenir líders i impulsors de projectes de ciència ciutadana; i, finalment, trobar aliats externs, socis, mecenes, que puguin col·laborar en aquests projectes, i dels quals tothom en pugui sortir beneficiat d'alguna manera. I evidentment, com a últim pas, cal definir i avaluar acuradament quin èxit hem aconseguit.

Els apartats quart i cinquè fan referència al Citizen Science Day, que va tenir lloc el passat 13 d'abril de 2019. Es tracta d'una iniciativa anual impulsada per SciStarter.org amb la col·laboració de la **Citizen Science Association** i que busca promoure i celebrar la ciència ciutadana a tot el món. El quart apartat, doncs, explica de forma detallada, pas a pas, com allotjar a la teva biblioteca un esdeveniment del Citizen Science Day, tot allò necessari i totes les passes que cal seguir. Per la seva banda, el cinquè apartat exposa tot d'accions que es poden portar a terme durant la resta de l'any, més enllà d'un únic dia, per tal de fer que la ciència ciutadana sigui present en la vida quotidiana de les persones.

El sisè apartat dona una sèrie de recursos d'informació per a bibliotecaris i bibliotecàries que estiguin interessats a introduir projectes de ciència ciutadana a les seves respectives biblioteques. Malgrat que tots aquests recursos són de l'àmbit nord-americà, poden també servir com a punt de partida per a biblioteques catalanes o espanyoles. Podem trobar una relació de webinars, pàgines web, articles, llibres i llibres per a infants sobre ciència ciutadana.

Finalment, l'última part de la guia està formada per materials pràctics que les biblioteques poden usar en els seus projectes d'implementació de programes de ciència oberta i ciutadana entre els seus usuaris. En primer lloc trobem una taula d'implementació d'accions determinades, amb la qual es pot validar i controlar tot allò necessari: recursos humans i econòmics, espais necessaris, àmbit de treball, títol de l'acció, assistents, públic objectiu, participants, etc. També trobem tres models de correus electrònics per enviar a universitats, a festivals i a altres actes relacionats amb la ciència, i també a una organització de lluita contra l'Alzheimer (però que es pot adaptar a qualsevol altre tipus d'organització o entitat). En aquests materials hi podem trobar també un exemple en forma de guia per a la implementació d'un Megathon.

Estem davant, doncs, d'un nou informe eminentment pràctic, i que fa palesa la importància del binomi **biblioteques (públiques) - ciència ciutadana**, entès com a pal de paller per estendre els coneixements i l'interès per la ciència a totes les capes possibles de la ciutadania. Per a les biblioteques, els beneficis d'impulsar la ciència ciutadana són diversos; entre d'altres: es reforça la missió d'allò públic que figura en l'ADN més profund de qualsevol biblioteca, es democratitza l'accés a la informació i s'incrementa el coneixement, es creen experiències participatives d'aprenentatge, i s'enforteixen i es dona suport a les comunitats més properes. I és que com a motors socials, culturals, de coneixement i comunitaris que són (o haurien de ser) les biblioteques, aquestes esdevenen l'escenari ideal per coordinar, impulsar i liderar aquesta mena de projectes i accions; i alhora esdevenir un agent, un lloc precís, reconegut i valorat on poder aplicar, de forma palpable, les teories de les **intel·ligències distribuïdes**.

Like 0

Afegeix Un Nou Comentari

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat d'Informació
i Mitjans Audiovisuals

Melcior de Palau, 140
08014 Barcelona
Telèfon: +34 934 035 770

Intranet

(<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ca>)

El Blok de BiD de la **Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals de Barcelona**

(<http://www.ub.edu/biblio>) està subjecte a una llicència de **Reconeixement 3.0 No**

adaptada de Creative Commons (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ca>)

Creat a partir d'una obra disponible a <http://www.ub.edu/blokdebid> (<http://www.ub.edu/blokdebid>)

Els permisos addicionals als d'aquesta llicència es poden trobar a

<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ca>

(<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ca>)